

УКРАЇНА

(19) UA (11) 89899 (13) C2
(51) МПК (2009)
H02K 17/16
H02K 1/22

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

(54) АСИНХРОННИЙ ДВИГУН З КОРОТКОЗАМКНЕНИМ РОТОРОМ

1

(21) а200810695

(22) 27.08.2008

(24) 10.03.2010

(46) 10.03.2010, Бюл.№ 5, 2010 р.

(72) ЛУЩИК В'ЯЧЕСЛАВ ДАНИЛОВИЧ

(73) ЛУЩИК В'ЯЧЕСЛАВ ДАНИЛОВИЧ

(56) SU 56184 31.12.1939

SU 807449 A1, 25.02.1981

US 4827172 A, 02.05.1989

RU 2076425 C1, 27.03.1997

(57) 1. Асинхронний двигун з короткозамкненим ротором, з постійною шириною зубців в роторі і рівномірно розміщеними по колу ротора овальними пазами, в які залито розплавлений алюміній або мідь, який **відрізняється** тим, що половину

2

пазів ротора виготовляють із збільшеною висотою, яка дорівнює в двополюсних машинах $h_{n2}=0,2D_2-0,7d_k$, в чотириполюсних - $h_{n2}=0,24D_2-1,1d_k$, в шестиполюсних - $h_{n2}=0,29D_2-1,3d_k$, в восьмиполюсних - $h_{n2}=0,29D_2-1,4d_k$, де D_2 - діаметр ротора, d_k - діаметр вентиляційних каналів в роторі, причому пази із збільшеною висотою в нижній частині розширюють до ширини верхньої частини і розміщують між короткими пазами в попереми́нній послідовності.

2. Асинхронний двигун з короткозамкненим ротором за п. 1, який **відрізняється** тим, що кожний паз ротора виконують із двох частин: верхньої круглої частини, яку з'єднують перемичкою із нижньою частиною.

Винахід відноситься до електромашинобудування, стосується асинхронних двигунів з короткозамкненою обмоткою, яку одержують заливкою пазів ротора розплавленими алюмінієм чи міддю, і може бути використаний для підвищення потужності асинхронних двигунів і для збільшення їх коефіцієнта корисної дії.

Відомі асинхронні двигуни з пазами на роторі пляшкоподібної форми або трапецеїдальними чи овальними пазами, що розширюються донизу [Проектирование электрических машин: Учеб. пособие для вузов // И.П. Копылов, Ф.А. Горяинов, Б.К. Клоков и др.; Под ред. И.П. Копылова. - М.: Энергия, 1980. - 496с., ил.].

Однак такі двигуни мають занижений поперечний переріз пазів ротора, більші електричні втрати в роторі і менший коефіцієнт корисної дії порівняно з двигунами, що мають ротори з овальними пазами, які звужуються донизу.

Найбільш близьким за технічною суттю є асинхронний двигун з короткозамкненим ротором, з постійною шириною зубців в роторі і рівномірно розміщеними по колу ротора овальними пазами, в які заливають розплавлені алюміній або мідь. [Гурин Я.С., Кузнецов Б.И. Проектирование серий электрических машин. - М.: Энергия, 1978. - 480с., ил.].

Недоліком сучасних асинхронних двигунів з короткозамкненим ротором є великі втрати в обмотці ротора і внаслідок цього недостатня механічна потужність на валу ротора.

В основу винаходу поставлено задачу зменшення електричних втрат в роторі асинхронного двигуна, збільшення його коефіцієнту корисної дії і збільшення його механічної потужності.

Ця задача здійснюється тим, що в асинхронному двигуні з короткозамкненим ротором, з постійною шириною зубців в роторі і рівномірно розміщеними по колу ротора овальними пазами, в які заливають розплавлені алюміній або мідь, згідно з винаходом половину пазів ротора виготовляють із збільшеною висотою, яка дорівнює в двополюсних машинах $h_{n2}=0,2D_2-0,7d_k$, в чотириполюсних - $h_{n2}=0,24D_2-1,1d_k$, в шестиполюсних - $h_{n2}=0,29D_2-1,3d_k$, в восьмиполюсних $h_{n2}=0,29D_2-1,4d_k$, де D_2 - діаметр ротора, d_k - діаметр вентиляційних каналів в роторі, пази із збільшеною висотою в нижній частині розширюють до ширини верхньої частини і розміщують між короткими пазами в попереми́нній послідовності.

Винахід пояснюється кресленнями, де показано: на Фіг.1 - форма і розміри пазів ротора прототипу; на Фіг.2 - форма, розміри і розміщення пазів ротора, що заявляється; на Фіг.3 - форма, розміри

(13) C2

(11) 89899

(19) UA

і розміщення пазів ротора з двоклітковою обмоткою.

З урахуванням того, що частина магнітного потоку в номінальному режимі проходить через вал, всі розрахункові методи враховують цю обставину наступною формулою для розрахунку висоти ярма ротора:

$$h_{я} = \frac{2+p}{3,2p} \left(\frac{D_2}{2} + h_{п2} \right) - \frac{2}{3} d_k \quad (1)$$

де p - число пар полюсів;

D_2 - діаметр ротора;

$h_{п2}$ - висота паза ротора;

d_k - діаметр вентиляційних каналів в роторі.

Але як показує аналіз всіх серійних двигунів з овальними пазами під заливку пазів розплавленим алюмінієм чи міддю, висота ярма ротора $h_{я}$ виявляється завищеною, індукція в ярмі ротора не перевищує $B_{я}=1\text{Тл}$, що свідчить про недовикористання активних матеріалів ротора і потенційну заниженість потужності всіх серійних асинхронних двигунів. Збільшення висоти пазів ротора, щоб збільшити провідниковий матеріал обмотки і повноцінно завантажити ярмо ротора, неможливе із-за критичного зменшення ширини паза в нижній його частині (Фіг.1), яка по технологічним умовам не повинна бути менша трьох міліметрів.

Оптимальну висоту ярма ротора, яка визначається із врахуванням індукції в ярмі ротора $B_{я}$, що рекомендується для даної полюсності, знаходять так:

$$h_{я} = \frac{B_{\delta} D_2}{2p B_{я}} \quad (2)$$

де B_{δ} - індукція в повітряному зазорі, $B_{\delta}=0,8\text{Тл}$,

$B_{я}$ - індукція в ярмі, що рекомендується.

Приймаємо індукцію $B_{я}$ дещо меншу середніх

значень, що рекомендуються. Для двополюсних машин ($2p=2$) приймаємо $B_{я}=1,4\text{Тл}$, для $2p=4$ - $B_{я}=1,2\text{Тл}$, для $2p=6$ - $B_{я}=1,2\text{Тл}$, для $2p=8$ - $B_{я}=1\text{Тл}$. Використовуючи ці значення індукцій і підставляючи (2) в (1), знаходимо висоту паза ротора $h_{п2}$, при якій будуть забезпечуватись індукції в ярмі ротора, що рекомендуються.

Для двополюсної машини ($2p=2$)

$$h_{п2}=0,2D_2-0,7d_k,$$

для чотиріполюсної ($2p=4$)

$$h_{п2}=0,24D_2-1,1d_k,$$

для шестиполюсної ($2p=6$)

$$h_{п2}=0,29D_2-1,3d_k,$$

для восьмиполюсної ($2p=8$)

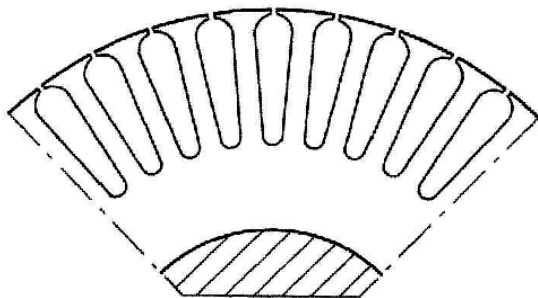
$$h_{п2}=0,29D_2-1,4d_k.$$

Щоб можна було здійснити пази з такими висотами, потрібно їх виконувати в роторах через паз, як показано на Фіг.2. Пази з великою висотою в нижній частині розширюють до ширини верхньої частини і розміщують між короткими пазами в поперединній послідовності.

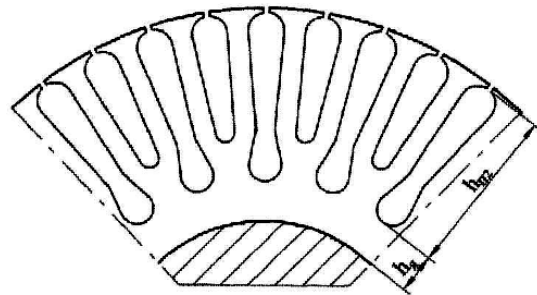
Для двигунів з важкими і затяжними пусками пропонується двоклітковий варіант обмотки, в якому кожний паз ротора виконують із двох частин: верхньої круглої частини, яку з'єднують перемичкою із нижньою частиною (Фіг.3).

Завдяки такій конструкції роторної обмотки використовуваність магнітопроводу ротора покращується, а поперечний переріз пазів ротора, і, значить, провідниковий матеріал збільшується на 30÷35%, і майже на стільки ж зменшуються втрати в обмотці ротора.

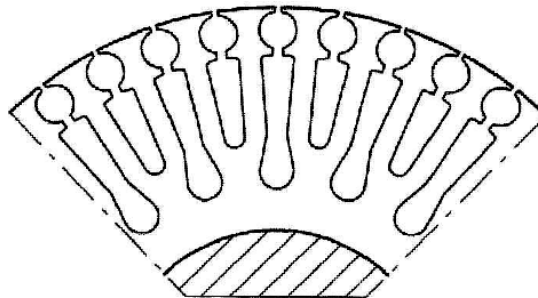
Потужність асинхронних двигунів в незмінних габаритах при застосуванні нової конструкції роторної обмотки зростає на 10%.

Фіг. 1

Фіг. 2

Фіг. 3

